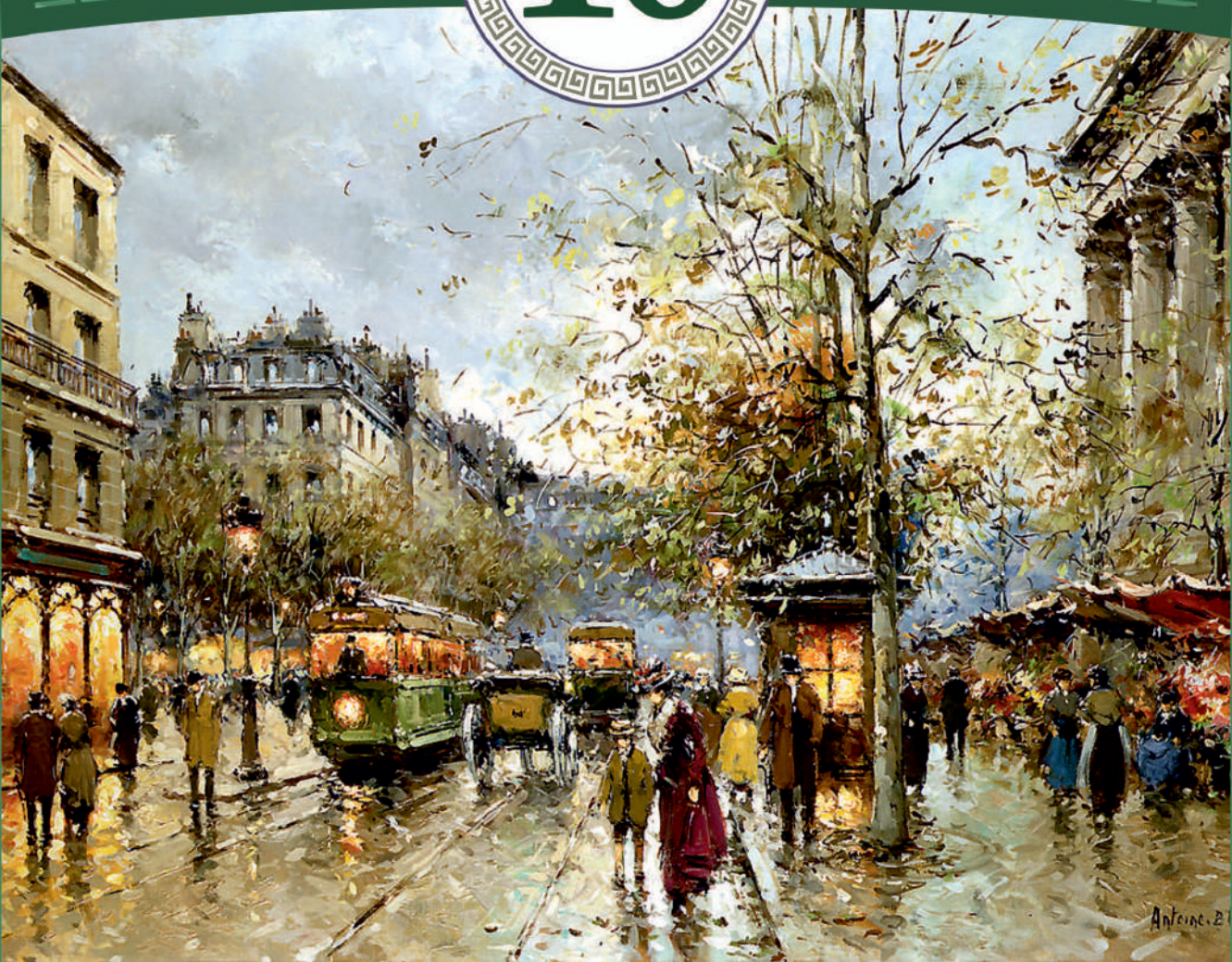

Ніна Мілянєвська

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

Рівень стандарту

10

Ніна Міляновська

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

Рівень стандарту

Підручник для 10 класу

закладів загальної середньої освіти

**Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України**

**Тернопіль
Астон
2018**

УДК 821(100)(075.3)
М 60

**Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ МОН України від 31.05.2018 № 551)**

Видано за рахунок державних коштів.
Продаж заборонено.

Мілянська Н. Р.

М 60 Зарубіжна література. Рівень стандарту : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти — Тернопіль : Астон, 2018. — 256 с. : іл.
ISBN 978-966-308-712-2

У підручнику подано статті, в яких розглянуто етапи розвитку літератури, схарактеризовано творчість письменників, проаналізовано конкретні художні твори та представлено матеріали з теорії літератури. Також запропоновано рубрики «Класна дошка», «Для тих, хто хоче знати більше», у яких стисло систематизуються основні положення вивченого та є додаткова цікава інформація про авторів, історію написання творів тощо. Підручник містить словничок літературознавчих термінів, словничок персоналій перекладачів і рубрику «Радимо прочитати». Для кращого засвоєння та повторення вивченого розроблено систему завдань і запитань.

УДК 821(100)(075.3)

ISBN 978-966-308-712-2

Інтернет-підтримка
Додаткові матеріали до підручника
можна переглянути на нашому сайті
<https://goo.gl/VXDCsH>

© Мілянська Н. Р., 2018
© ТзОВ «Видавництво Астон», 2018

ЗМІСТ

ВСТУП. Оригінал і переклад	5
Цифрові технології і художня література	5

ЗОЛОТІ СТОРІНКИ ДАЛЕКИХ ЕПОХ

ЛІТЕРАТУРА ДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ	7
Гомер	13
Гомерова поема «Одіссея»	16
Одіссеї і кіклоп (уривок).....	26
ВІДРОДЖЕННЯ В ІТАЛІЇ	33
Данте Аліг'єрі	40
«Божественна комедія» Данте Аліг'єрі.....	44
Пекло (уривок).....	49
ВІДРОДЖЕННЯ В АНГЛІЇ	57
Вільям Шекспір	62
Трагедія Гамлета, принца Данського	68
Монолог Гамлета	82

ПРОЗА Й ПОЕЗІЯ ПІЗНЬОГО РОМАНТИЗМУ ТА ПЕРЕХОДУ ДО РЕАЛІЗМУ ХІХ СТОЛІТТЯ

РОМАНТИЗМ У НІМЕЧЧИНІ	89
Ернст Теодор Амадей Гофман	92
Повість-казка Гофмана «Малюк Цахес, на прізвисько Цинобер»	99
РОСІЙСЬКА ПОЕЗІЯ «ЧИСТОГО МИСТЕЦТВА»	115
Федір Тютчев	117
Поезія Федора Тютчева	123
Весняна гроза	124
Silentium	124
«Ще горять в душі бажання...»	125
Афанасій Фет	127
Лірика Афанасія Фета	130
«Я прийшов до тебе, мила...»	130
«Шепіт... Ніжний звук зітхання...»	131
«Сонця промінь палкий...»	132
Осінь	132
РОМАНТИЗМ У США	135
Волт Вітмен	137
Поезія Волта Вітмена	140
Пісня про себе (уривки).....	141
Теорія літератури. Верлібр	144

РОМАН ХІХ СТОЛІТТЯ

<i>Теорія літератури. Психологізм</i>	148
Фредерік Стендаль	149
Роман Стендаля «Червоне і чорне»	155
<i>Теорія літератури. Соціально-психологічна проза</i>	168
Оскар Уайльд	170
<i>Теорія літератури. Естетизм</i>	179
Роман Оскара Уайльда «Портрет Доріана Грея»	180
<i>Теорія літератури. Парадокс</i>	187

ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСЬКІ ЗМІНИ В ПОЕЗІЇ СЕРЕДИНИ І ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ

<i>Теорія літератури. Декаданс, неоромантизм</i>	191
Шарль Бодлер	194
Лірика Шарля Бодлера	198
Вечорова гармонія.....	200
Відповідності	202
Альбатрос.....	203
<i>Теорія літератури. Сугестія</i>	203
Поль-Марія Верлен	205
Лірика Поля Верлена	208
Поетичне мистецтво.....	209
Осіння пісня.....	210
Забуті арієти.....	211
<i>Теорія літератури. Імпресіонізм</i>	213
Артюр Рембо	216
Поезія Артюра Рембо	221
Відчуття.....	224
П'яний корабель.....	225
Голосівки.....	228
Моя циганерія.....	229
<i>Теорія літератури. Символізм</i>	229

ДРАМАТУРГІЯ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

Моріс Метерлінк	234
П'єса-феєрія Моріса Метерлінка «Синій птах»	240

СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРА В ЮНАЦЬКОМУ ЧИТАННІ

Тумас Йоста Транстремер	243
Лірика Тумаса Транстремера.....	245
Ніл МакКіннон Гейман	248
Чому наше майбутнє залежить від книг?.....	251
<i>Теорія літератури. Повторення вивченого. Рецензія</i>	253
Основні компетентності (згідно з чинною програмою із зарубіжної літератури)	255
Словничок літературознавчих термінів	форзац 1-2
Словничок персоналій перекладачів	форзац 3-4

ОРИГІНАЛ І ПЕРЕКЛАД

Література кожного народу має свої національні риси і, звісно ж, свою національну мову, якою *автор* звертається до своїх *читачів*. На жаль, не усі твори ми можемо сприймати тією мовою, якою їх написано, тобто *мовою оригіналу*, зберігаючи при цьому безпосередній зв'язок «*автор-читач*». Зазвичай нам доводиться звертатися по допомогу до *перекладачів* літературних текстів. Ці фахівці здійснюють переклади з мови оригіналу, утворюючи додаткову ланку в діалозі між автором твору і читачем: «*автор—перекладач—читач*».

Як ви вже знаєте, серед різних видів перекладів ми переважно користуємося *буквальними* (або дослівними) перекладами й *адекватними* (або відповідними) перекладами.

Буквальні переклади точно передають граматичні конструкції та інформацію, що міститься у тексті, і є важливими для перекладу документів і наукових досліджень. Для перекладу художніх творів зазвичай використовують *адекватні художні переклади*. Вони відображають не лише зміст чи ознайомлюють нас із певною інформацією, а й передають стиль автора, емоційний стан героїв, культурно-історичне тло твору та особливості жанру.

У попередніх класах ми уже говорили про те, що найважче перекладати ліричні віршові твори. Зрозуміло, що повноцінне відтворення настрою, змісту і форми твору у *художньому перекладі* є доволі складним завданням. Тому перекладачі намагаються в адекватному перекладі якомога повніше передати ідейно-художній задум автора.

Видатний український митець Іван Франко казав: «*Переклад має передавати не тільки слова, а й думку першотвору*». В Україні впродовж багатьох десятиліть формувалися традиції перекладацької майстерності, чимало митців присвятили свою діяльність художньому перекладу. Серед них Іван Франко, Пантелеймон Куліш, Михайло Старицький, Микола Бажан, Микола Терещенко, Максим Рильський, Микола Зеров, Василь Мисик, Дмитро Паламарчук, Микола Лукаш, Василь Стус, Борис Тен, Григорій Кочур, Андрій Содомора та багато інших. Майстри українського перекладу ознайомили нас із найкращими взірцями світової літератури, створеними як у далекому минулому, так і в наші дні.

У літературознавстві широко використовують також поняття *переспів*. Переспівом називають вірш, написаний за мотивами якогось фольклорного чи літературного твору. Переспіви деколи називають вільними перекладами віршів, оскільки їхні автори не ставлять за мету повну відповідність оригіналові.

Українська культура і література через переклади збагачується новими образами і мотивами. Однак і світове письменство через переклади творів українських авторів знайомиться з нашою культурою, набуваючи знань про історію та сьогодення нашого народу.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ І ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА

Наш час називають часом цифрових технологій, які позначилися на усіх сферах життя. Безумовно, такий вплив торкнувся і читання. Ми все більше користуємося комп'ютерами і різноманітними девайсами, переглядаючи повідомлення, стрічку новин, світлини, меми, комікси, сторіз, лонгриди тощо. Інтернет і електронні носії інформації стають невіддільною частиною нашого життя, розширюючи наші можливості, прискорюючи темп життя. Водночас вони змінюють здатність людини сприймати

текст. Цифрові технології вже стали незамінними у пошуку і збереженні потрібної довідкової інформації, однак читання художнього твору з електронних носіїв зазвичай втрачає свою глибину і стає поверховим.

Науковці мають різні погляди на новітні методи отримання інформації. Одні вважають, що ми навчилися швидше розпізнавати знаки, швидше утворювати зв'язки між розрізненими фактами, швидше складати загальне враження про прочитане. Сам «цифровий» текст також змінюється, перетворюючись на гіпертекст із великою кількістю посилань, відео- і фотоматеріалів.

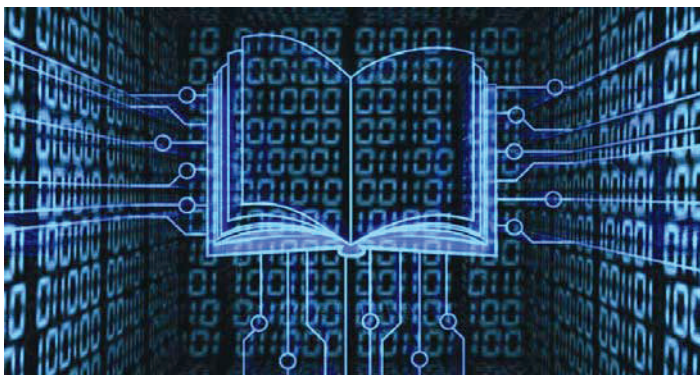
Інші вчені б'ють на сполох, вважаючи, що в добу цифрових технологій людство може втратити навички тривалої концентрації уваги під час читання, а це, на їхнє переконання, призводить до послаблення пам'яті і вмінь приймати рішення. До того ж деякі психологи стверджують, що з моніторів електронних носіїв ми можемо засвоїти не більше 30 % інформації.

Звичайно, ми не повинні відмовлятися від зручних способів отримання знань, але нам потрібно свідомо обирати способи здобування інформації, розуміти особливості цих процесів і не відволікатися на соцмережі, ігри, рекламу, які є супутниками

інтернету, і роблять нашу цивілізацію у чомусь подібною на суспільство із відомого роману Рея Бредбері «451° за Фаренгейтом». Недарма вже з'являються цілі методики, які навчають тривалого утримування уваги тих, хто втратив ці навички.

Якщо ж говорити про читання «лінійного тексту» художнього твору на уроках літератури, то це особливий вид діяльності, який спрямований на отримання естетичного задоволення від словесного твору мистецтва, від

смакування кожного речення і слова. Таке читання передбачає неспішне занурення у світ книги, вдумливої уваги до суджень письменника — без клікання і лайків. Адже, як говорив Рей Бредбері, «є злочини гірші, ніж спалювати книги. Наприклад — не читати їх...»

Малюнок з інтернет-ресурсу «OpenLearn»

Соціальна та громадянська компетентності

Проведіть *дискусію* на теми: «Чи потрібна художня література в наш час?», «Які відомі вам твори зарубіжної літератури характеризують людську цивілізацію?», «Якою має бути книга майбутнього?», «Що дарує нам світ літератури?». Підготуйте виступи (2-3 хвилини) для аргументації свого погляду.

Готуючись до обговорення, з'ясуйте значення слова «дискусія» і *правила* її ведення. Поміркуйте, чому дискусія повинна мати форму *обговорення*, а не *суперечки*?

Підбийте підсумки і сформулюйте висновки. Запишіть висновки у зошит.

ЛІТЕРАТУРА ДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ

Давньогрецька література — найвизначніше явище Стародавнього світу. Вона стала основою давньоримської літератури та нових європейських літератур.

Її вплив на наступну літературну традицію величезний. Багато *жанрів, тем, мотивів і образів* давньогрецької літератури розроблялися протягом наступних століть. Залишаються вони актуальними і для сучасної світової літератури.

Література Давньої Греції створювалася в період із *VIII століття до нашої ери до V століття нашої ери*. У розвитку давньогрецької літератури виокремлюють такі періоди:

<i>ранній (архаїчний)</i>	VIII–VI століття до нашої ери
<i>класичний</i>	V–IV століття до нашої ери
<i>елліністичний</i>	III–I століття до нашої ери
<i>римський</i>	I століття до нашої ери – V століття нашої ери

ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ

Предметні компетентності

- Згадайте, яку літературу ми називаємо *античною*.
- Назвіть історичні межі античної літератури. Перепишіть у зошит таблицю *етапів розвитку* давньогрецької літератури.
- Згадайте з вивченого у 8 класі, що ви знаєте про *Мікенську цивілізацію*.
- Розкажіть про особливості устрою ахейських держав Мікенської цивілізації. Якою була політика ахейських народів щодо своїх сусідів?
- Як войовничий характер ахейських народів відбився на розвитку їхньої культури і, зокрема, *міфології*?
- Схарактеризуйте основні цикли міфів *про Геракла і Трою*, що виникли в середовищі ахейських племен у добу Мікенської цивілізації.
- Розкажіть про значення Мікенської цивілізації у становленні культури Давньої Греції.

Після завоювання *дорійськими* племенами *ахейських* земель в історії Давньої Греції настали *«темні сторіччя»* (XII–IX століття до нашої ери) — завоювники, знищивши Мікенську цивілізацію, не створили нічого замість неї.

Втрачено було не лише політичні й економічні здобутки, а навіть писемність. Розкопки ахейських поселень цього періоду вказують на страшний занепад матеріального і суспільного життя. Однак «темні сторіччя» не минули даремно. Упро-

довж цього періоду *завойовники дорійці і завойовані ахейці* перетворилися на один народ і стали називати себе *еллінами*, а свою країну — *Елладаю* (звичні нам назви *Греція і греки* прийшли від римлян).

Другою зміною був перехід від родового суспільства до державної організації полісного типу. На місці великих територіальних утворень, якими правили племінні царі та родова аристократія, постали незалежні міста-держави (давньогрецькою мовою — *поліси*).

Невеликий розмір полісів дозволив еллінам створити систему управління, яка враховувала думку всіх вільних громадян — влада обиралася голосуванням на певний термін.

Такий високий рівень особистої і політичної свободи, якого не знала жодна давня країна, сформував вільну, переконану в своїй цінності особистість. І саме це стало головною передумовою наступного злету культури та літератури давніх греків.

У VIII столітті до нашої ери почалося нове економічне і культурне піднесення, яке супроводжувала велика колонізаційна хвиля — греки заселяли південні землі сучасної Італії, острова Сицилія, південного узбережжя сучасної Франції, а також узбережжя Чорного моря (зокрема й на території сучасної України).

Бажання греків пізнавати світ, відсутність страху перед невідомим, відкритість і готовність змагатися за першість з іншими народами, а також завзяття й енергія для пошуку нових земель, робили грецький колонізаційний поступ успішним.

Колонізовані землі не були культурною провінцією Давньої Греції. Навпаки, вони утворювали тісну єдність зі своєю історичною батьківщиною, часто навіть випереджаючи її в розвитку.

Так у новому культурному піднесенні VIII століття до нашої ери, від якого і починає свій відлік *давньогрецька культура*, провідну роль відіграли не корінні землі на Балканському півострові, а грецькі міста на колонізованому узбережжі *Малої Азії* та на *островах в Егейському морі*.

Давньогрецька культура і література раннього періоду

Найяскравішим явищем давньогрецької культури *раннього періоду* (VIII–VI століття до нашої ери) стала *література*. За три століття греки сформували головні *роди літератури* — *епос*, *лірику* і *драму*. Основи епічної, ліричної і драматичної традицій були закладені ще в усній народній творчості та в обрядових дійствах давньогрецьких племен. Однак як літературні явища вони послідовно виникли у VIII, VII і VI століттях до нашої ери.

1. Назвіть головні риси *епосу*, *лірики* і *драми*.
2. Згадайте імена давньогрецьких авторів, твори яких ви вивчали раніше.
3. Які *літературні роди* вони розробляли?

Першими літературними творами Давньої Греції, що дійшли до наших днів, стали великі *епічні поеми* «*Гіада*» та «*Одіссея*», створені малоазійським греком *Гомером*. Доведено, що появі цих шедеврів передували *героїчні пісні* про подвиги племінних вождів — усні епічні твори, що їх ще в Мікенську добу виконували співці-аєди під акомпанемент струнного інструмента. Гомерові поеми стали вершинним досягненням давньої епічної традиції, яким була притаманна *тематика героїчних пісень*. Для всіх наступних поколінь античних митців ці твори стали взірцем жанру *епічної поеми*, а їхні особливості — дещо архаїчна мова, специфічний віршовий розмір, тематична віднесеність до далекого міфологічного минулого — обов'язковою умовою для цього високого жанру.

Однак уже в VII столітті до нашої ери Гомерові поеми почали сприйматися слухачами як література давня і традиційна. Їхній великий обсяг і розлогий ритм більше не відповідали вимогам бурхливого суспільного й політичного життя давньогрецьких полісів.

Із розвитком ремесел і торгівлі поліси із землеробських поселень перетворилися на потужні промислові і торгівельні центри. Стара політична система, за якої право голосу мали усі вільні громадяни полісу, але обиратися на провідні посади могли лише представники аристократії, вичерпала себе. Звичайні містяни (дёмос) домагалися права не лише обирати, а й бути обраними, і нерідко це право завойовувалося зі зброєю в руках.

Зрозуміло, що епічні поеми, в яких описувалися величні подвиги воїнів-аристократів, не відображали настроїв більшості мешканців полісів. Нові реалії створили новий рід літератури – *лірику*, яка зверталася не до героїчного життя вождів, а до *переживань звичайних жителів поліса*.

Найзначніший внесок у розвиток лірики зробили ті поліси, громадяни яких активно боролися за своє право брати участь в державному управлінні. Здебільшого це були міста, розташовані на островах в Егейському морі.

*Сліпий співець акомпанує собі на лірі
(картина Жана-Батіста Лелуара, 1841 рік)*

1. Визначте тематику віршів *Сапфо*, поетеси, яка жила наприкінці VII – у першій половині VI століття до нашої ери на одному з островів Егейського моря.
2. На прикладі вірша «*Барвношатна владарко, Афродіто...*» доведіть, що лірика Сапфо відображала особисті переживання ліричної героїні.
3. Розгляньте картину Ж.-Б. Лелуара. Розкажіть, як виконувалися *ліричні* та *героїчні* пісні в добу Античності. Поясніть походження терміна «*лірика*».

Поезія давніх греків виконувалася під акомпанемент ліри чи флейти. Цю традицію лірика успадкувала з пісенної народної творчості. У менших за обсягом ліричних поезіях відобразилися переживання і почуття звичайної людини у тяжкі часи суспільних змін. Підкреслена відстороненість авторського викладу в *епосі* змінюється детальним відтворенням душевного стану людини в *ліриці*.

Однак давньогрецькі поети не відкинули досягнень попередньої епохи. Вони широко використовували художні прийоми, розроблені епосом, постійно зверталися до *міфологічної тематики*, використовуючи міфологічні події для виявлення характеру ліричного героя.

Найвідоміші лірики цього періоду – *Архіло́х, Алке́й, Сапфо́, Тіртéй, Анакрео́нт, Алкма́н* – створили чудові взірці елегій, ямбів, епіграм, гімнів, весільних, військових, любовних і застільних пісень, на які орієнтувалися наступні покоління давньогрецьких і давньоримських поетів.

Із середини VI століття до нашої ери економічне, політичне і культурне лідерство в Давній Греції поступово переходить зі східних колонізованих земель на Балканський півострів в *Аттіку* – історичну область центральної Греції. Найбільшим містом Аттики були Афіни. Саме в Афінах виник новий рід літератури – *драма*.

<i>епос</i>	VIII до нашої ери	життя вождів; героїчна тематика	ранній період
<i>лірика</i>	VII до нашої ери	особисті переживання людини	ранній період
<i>драма</i>	VI до нашої ери	значущі події у житті суспільства	ранній період

Давньогрецька культура і література класичного періоду

Драматичні жанри набули розквіту в *класичний період* (V–IV століття до нашої ери) розвитку давньогрецької літератури, коли культурне лідерство остаточно перейшло до *Афін*.

Аттіка мала найбідніші ґрунти серед усіх грецьких земель, і це спонукало її жителів, передовсім афінян, значно більше приділяти увагу ремеслам і торгівлі, ніж обробці землі.

Так у *V столітті до нашої ери* Афіни стали беззаперечним економічним лідером Давньої Греції, маючи найзначніший прошарок ремісників і найпотужніший морський флот. Також Афіни найдалше порівняно з іншими містами-полісами просунулися на шляху до *демократії*. Вільний громадянин Афін мав усю повноту політичних прав. Широкі права не тільки дозволяли афінянам без

обмежень брати участь у суспільних заходах, а й надавали можливість висувати свою кандидатуру на будь-які посади.

Відчуття безпосередньої причетності до державних справ стало визначальною рисою афінського громадянина. Кожен афінянин усвідомлював, що всі його вчинки важливі для поліса і громади. Тому особистого життя у нашому розумінні він не мав, постійно підпорядковуючи себе суспільним інтересам.

Така спрямованість на громадське і політичне життя в афінській спільноті стала найважливішою причиною розквіту *афінської драми*.

Класичний період в історії Давньої Греції — це період найвищого піднесення афінської демократії і найзначніших досягнень давньогрецьких митців. Провідним родом літератури класичного періоду стала *драма*. Дослідники вважають, що лише у V столітті до нашої ери було створено понад тисячу трагедій (на жаль, зберігся лише 31 твір).

На відміну від епічних поем, які зверталися до *далекого минулого*, і ліричних віршів, де головним було зображення *особистих переживань* героя, драматичні твори відгукувалися на *важливі суспільні події в житті поліса*.

Популярність драматичних творів була неймовірною, вистави збирали повні амфітеатри глядачів. Щороку в Афінах відбувалися великі свята на честь *бога Діоніса*, під час яких проводили змагання драматургів. Кожен автор прагнув перемогти у змаганнях, адже це означало уславити своє ім'я.

Видатними афінськими авторами трагедій, твори яких донині вважають шедеврами драматичного мистецтва, були *Есхіл* (згадайте трагедію «Прометей закутий»), *Софокл* та *Еврипід*. Кожен із цих авторів реформував *високий жанр трагедії*, наближаючи її структуру до сучасного вигляду. Однак писали вони свої твори віршо-

вим розміром і, розглядаючи сучасні їм проблеми, здебільшого зверталися до міфологічних сюжетів.

1. Згадайте події трагедії «Прометей закутий», вивченої вами у 8 класі. Доведіть, що Есхіл використав міфологічний сюжет.
2. Поміркуйте, які чесноти в образі Прометея оспівує Есхіл у трагедії.
3. Що піддає осуду давньогрецький драматург у трагедії «Прометей закутий»?

На відміну від високих трагедій, давньогрецькі *комедії* належали до *низького жанру*. Автори комедій зверталися до сучасних їм побутових і політичних проблем. Свобода слова, яку завоювали давні афіняни, дозволяла висміювати вади суспільства, критикувати владу і сатирично змальовувати її представників.

Міфологічних персонажів у комедіях часто зображували знижено і комічно (наприклад, верховний бог Зевс — злодій і брехун, Гермес — ненажера і грошолоб тощо). Видатним давньогрецьким комедіографом був *Аристофан* (близько 450–385 роки до нашої ери), який створив класичні взірці комедії.

Класичний період давньогрецької культури закінчився після *македонського завоювання* Греції у 338 році до нашої ери. Давньогрецькі міста, які постійно ворогували між собою, не змогли протистояти македонській монархії. Епоха полісів завершилася, настала епоха великих територіальних держав. Від цієї ж дати — 338 року до нашої ери — розпочався відлік нового *елліністичного періоду* давньогрецької культури.

*Народні збори в Афінах
(картина художника Філіпа фон Фольца, 1877 рік)*

Давньогрецька література елліністичного та римського періодів

Македонці — північно-балканський народ, який перебував під грецьким культурним впливом, тому завоювання македонських царів лише розширили можливості для нового колонізаційного поступу греків. За III століття до нашої ери греки колонізували значну частину завойованих Александром Македонським земель — внутрішні території Малої Азії, Близький Схід і Єгипет.

Упродовж *елліністичного періоду* (III–I століття до нашої ери) грецька культура розрослася шир, але *втратила головне досягнення попереднього періоду* — *вільного громадянина*. Греки були вже не громадянами, а підданцями, які нічого не вирішували в державних справах монархій. Тому їх перестала цікавити громадська діяльність.

Найбільших змін унаслідок цих перетворень зазнала література, вона втратила суспільну значущість і стала розвагою. Загальний напрям розвитку в усіх жанрах епосу, лірики і драми виявився в пануванні *побутової* і *розважальної* тематики.

Розквіт елліністичної літератури в III столітті до нашої ери завершився практично повним *занепадом у II столітті до нашої ери*, який був спричинений римським завоюванням Греції, а згодом і всіх елліністичних держав. Далі давньогрецька література без значних досягнень розвивалася в одному руслі з літературою нових завойовників – *римлян*.

ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ

Предметні компетентності

1. Розкажіть про виникнення *еллінів*. Якою була система державної організації давніх греків? Що стало причиною нового культурного піднесення?
2. Схарактеризуйте розвиток давньогрецької літератури *раннього періоду*.
3. Поясніть зв'язок між *героїчними піснями* ахейців та *епічними поемами* Гомера.
4. Доведіть, що політичне життя давньогрецьких полісів вплинуло на процес формування нових *родів літератури*.
5. Назвіть найбільші здобутки давньогрецької культури *класичного періоду*. Чому *драма* набула розквіту саме в Афінах?
6. Як історичні зміни в *елліністичний період* давньогрецької цивілізації вплинули на роль літератури у суспільному житті?
7. Що стало причиною занепаду давньогрецької літератури?
8. Знайдіть у словниках або в інтернеті визначення поняття «еллінізація». Прокоментуйте це визначення.

Математична компетентність

Розгляньте таблицю і переписуйте її в зошит.

Згадайте вивчені у попередніх класах твори зарубіжної літератури і впишіть у відповідні графи не менше трьох їхніх назв:

<i>епос</i>	<i>жанри:</i> епічна поема, роман, повість, оповідання, новела, казка тощо;	
<i>лірика</i>	<i>жанри:</i> пісня, романс, гімн, дружні й любовні послання тощо;	
<i>драма</i>	<i>жанри:</i> комедія, трагедія, драма	

Інформаційно-цифрова компетентність Компетентність спілкування іноземними мовами

Знайдіть в інтернеті навчальний фільм «*Ancient Greece in 18 minutes*» («Давня Греція за 18 хвилин») або скористайтеся посиланням за QR-кодом на додаткові матеріали (№ 1 в переліку).

На основі фільму сформулюйте головні етапи розвитку давньогрецької цивілізації. Запишіть їх у зошит.

Радимо прочитати

Кнут Гамсун «Пан»

